

УДК 339.5

*Сібекіна А.Ю., ст. викладач кафедри
світового господарства і міжнародної
економічної інтеграції УДУФМТ*

**ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОЦЕСУ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ
ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА
ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМФОРТНОСТІ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУР МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ
НА ШЛЯХУ СТВОРЕННЯ ЗВТ+ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС**

*Розглядається доцільність інтенсифікації заходів в процесі імплементації вітчизняного законодавства України до *acquis communautaire* на шляху до створення поглибленої ЗВТ між Україною та ЄС. Аналізуються основні досягнення та пріоритети ключових напрямів адаптації законодавства України з огляду завершення роботи над Угодою про асоціацію з ЄС.*

Ключові слова: *acquis communautaire, ЄС, ЗВТ, імплементація законодавства, митні процедури.*

Табл. 3. Літ. 15

*Сибекина А.Ю., ст. преподаватель кафедры
мирового хозяйства и международной
экономической интеграции УГУФМТ*

**ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОЦЕСУ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ
ОТЕЧЕСТВЕННОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА
И ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ КОМФОРТНОСТІ
ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЦЕДУР ТАМОЖЕННОГО
ОФОРМЛЕНИЯ НА ПУТИ СОЗДАНИЯ ЗСТ+
МЕЖДУ УКРАИНОЙ И ЕС**

*Рассматривается целесообразность интенсификации мероприятий в процессе имплементации отечественного законодательства Украины к *acquis communautaire* на пути к созданию углубленной ЗСТ между Украиной и ЕС. Анализируются основные достижения и приоритеты ключевых направлений адаптации законодательства Украины с учетом завершения работы над Соглашением об ассоциации с ЕС.*

Ключевые слова: *acquis communautaire, ЕС, ЗСТ, имплементация законодательства, таможенные процедуры.*

**INTENSIFICATION OF THE PROCESS
OF IMPLEMENTING DOMESTIC LAW
AND INCREASING COMFORT OF CUSTOMS CLEARANCE
PROCEDURES TOWARDS CREATING FTA+
BETWEEN UKRAINE AND EU**

*The article considers the feasibility of intensifying activities in the implementation of Ukraine's national legislation with the *acquis communautaire* on the way to a deep FTA between Ukraine and the EU. The basic achievements and priorities analyzed for key areas of adaptation of Ukraine in view of finalizing Association Agreement with the EU.*

Keywords: *acquis communautaire, EU, FTA, the implementation of legislation, customs procedures.*

Постановка проблеми. Результати першої хвили незалежного моніторингу прогресу України у виконанні вимог ЄС з'явилися у квітні 2013 р. Дане дослідження, проведене двома групами експертів з фонду “Відродження” та співтовариства “Ми – європейці”, дійшло до споріднених висновків в тому, що Україна продемонструвала певний прогрес, але ще далека від повної відповідності “списку Фюле” – переліку індикаторів [1], погодженість з яким має дозволити підписати угоду про асоціацію України з ЄС. Так, на даний момент Україна виконала в повному обсязі 9 вимог ЄС для підписання угоди про політичну асоціацію [2].

Більшість з перерахованих вимог безпосередньо стосуються як адаптації законодавства України до *acquis communautaire* (правової системи ЄС), так і інтенсифікації процесу імплементації відповідного законодавства на коротко- та середньострокову перспективу.

Аналіз останніх досліджень. Питання проблематики, результатів та пріоритетів процесу імплементації українського законодавства до *acquis communautaire* (спільного доробку ЄС) знаходять відображення час від часу в публікаціях Гуменюк В., Зелінської О., Лангбейн Д., Мирошніченко О., Мовчан В., Немирі Г., Солоненко І., Сушко О., Трюхана В., Хорольського Р., Шевлякова І., Шумило О., Чорного О., Чорного Т та ін., проте мають поодинокий, дотичний та описовий характер. Водночас питанням нагальності інтенсифікації процесу імплементації *acquis communautaire* через зміну формату процесу адаптації законодавства приділяється значно менше уваги.

Мета статті. У зв'язку з вищезазначеним виникає потреба в дослідженні стану та результатів процесу імплементації вітчизняного законодавства України до *acquis communautaire* на шляху до формування поглибленої ЗВТ між Україною та ЄС, а також визначенні пріоритетів нагальності прискорення процесу його імплементації взагалі та процедур у сфері митного права зокрема.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 51 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 р. Україна взяла на себе зобов'язання вживати заходів для поступового приведення національного законодавства у відповідність із законодавством ЄС у пріоритетних сферах. До таких сфер належать: митне право, законодавство про компанії, банківське право, бухгалтерський облік компаній, податки, включаючи непрямі, інтелектуальна власність, охорона праці, фінансові послуги, у тому числі послуги в системі накопичувального пенсійного забезпечення, правила конкуренції, державні закупівлі, охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, довкілля, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт, енергетика, включаючи ядерну [3, с. 58].

Виконання зазначених завдань здійснюється у рамках Загальнодержавної програми адаптації законодавства України (Програми) до законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України від 18 березня 2004 р. №1629-IV. Верховна Рада України прийняла Закон України від 14 січня 2009 р. №852-VI “Про внесення зміни до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”, яким передбачено пролонгацію першого етапу Програми до завершення дії Угоди про партнерство та співробітництво, тобто до початку дії Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [4].

Таблиця 1. Перелік висунутих індикаторів на шляху до асоціації Україна-ЄС.

№	Вимога
1	Виконання рекомендацій, визначених в остаточному звіті спостережної місії ОБСЄ/БДПЛ щодо парламентських виборів в Україні
2	Подолання зафіксованих недоліків у проведенні парламентських виборів в Україні 28 жовтня 2012 року
3	Схвалення Виборчого кодексу України
4	Забезпечення збалансованого доступу учасників виборів до засобів масової інформації
5	Проведення повторних виборів в одномандатних виборчих округах, в яких не визначено переможця
6	Вирішення питання політично вмотивованих вироків без зволікань
7	Швидке виконання рішень Європейського суду з прав людини
8	Виконання рекомендацій Ради Європи стосовно умов утримання та медичної допомоги особам, що перебувають під вартою
9	Забезпечення належного впровадження нового Кримінального процесуального кодексу, нового законодавства з питань адвокатури та створення Національного превентивного механізму проти тортур
10	Перегляд у тісних консультаціях з Радою Європи/Венеціанською Комісією закону про прокуратуру
11	Перегляд у тісних консультаціях з Радою Європи/Венеціанською Комісією Кримінального кодексу України
12	Перегляд у тісних консультаціях з Радою Європи/Венеціанською Комісією закону про «Вищу раду юстиції»
13	Перегляд у тісних консультаціях з Радою Європи/Венеціанською Комісією закону про судоустрій та статус суддів
14	Вжиття кроків у реформуванні міліції
15	Реалізація конституційної реформи у відповідності до міжнародних стандартів
16	Здійснення реформ, необхідних для підготовки до започаткування поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі
17	Забезпечення ефективної боротьби з корупцією
18	Здійснення реформи системи управління державними фінансами, включаючи розширення повноважень Рахункової палати
19	Вжиття рішучих дій для покращення ділового та інвестиційного клімату

Джерело: [1].

Слід зауважити, що Угода про асоціацію України і ЄС була парафрована 30 березня 2012 р. і підписана тільки політична частина договору. Далі необхідне одностайне рішення всіх країн ЄС і подальша ратифікація підписаної Угоди у Верховній Раді України, парламентах країн ЄС і в Європарламенті [5]. Проте, перш ніж перейти до неї, треба виконати низку обов'язкових формальностей, кожна з яких може ще більше затримати даний процес.

Так, на 16-му саміті Україна-ЄС 25 лютого 2013 р. в Брюсселі були оприлюднені жорсткі вимоги, зазначені в табл. 1, виконання яких сприятиме підписанню Угоди про Асоціацію з ЄС (в т.ч. ЗВТ з ЄС) на саміті, що відбудеться в листопаді в Литві [6, с. 25].

Таким чином, до основних порад єврочиновників можна віднести: вирішення проблем з вибірковим правосуддям, чітку фіксацію правил виборів, а також проведення ключових реформ, особливо в судовій системі та прокуратурі.

ЄС висуває бажання підписати з Україною Угоду про асоціацію, проте держава зобов'язана вирішити проблеми політично мотивованих судів, вибіркового застосування законів, забезпечити незалежність судової системи, які виділяють справи політичних лідерів [7].

Так, у травні 2013 р. Єврокомісія схвалила пропозиції Ради ЄС щодо підписання, тимчасового застосування та укладання Угоди про асоціацію, яку буде передано Раді ЄС для подальших процедур [8].

Таким чином, на сучасному етапі Урядом вживаються заходи, спрямовані на виконання зобов'язань, що міститимуться в Угоді про асоціацію, а також підготовку до імплементації положень цієї Угоди в майбутньому. Слід зауважити, що, відповідно до завдань першого етапу Програми, протягом 2012 р. в сфері імплементації вітчизняного законодавства було здійснено сім заходів, зазначених в табл. 2.

Таблиця 2. Реалізовані завдання імплементації вітчизняного законодавства до *acquis communautaire* за 2012 р.

№	Завдання
1	Переклад українською мовою актів <i>acquis communautaire</i>
2	Порівняльно-правові дослідження щодо відповідності законодавства України <i>acquis communautaire</i>
3	Перевірка проектів законів та інших нормативно-правових актів на предмет їх відповідності <i>acquis communautaire</i>
4	Забезпечення функціонування загальнодержавної інформаційної мережі з питань європейського права
5	Проведення навчання та підвищення кваліфікації державних службовців з питань права ЄС
6	Розроблення та затвердження спільного з ЄС механізму підготовки планів-графіків адаптації та моніторингу їх виконання
7	Виконання щорічного плану заходів з адаптації законодавства України до законодавства ЄС

Джерело: складено автором за [9].

Розкриємо нижче результати відповідних досягнень по кожному з напрямів.

1. **Переклад українською мовою актів *acquis communautaire*.** Зауважимо, орієнтовні плани перекладу джерел *acquis communautaire* формуються Міністерством юстиції щороку на підставі пропозицій центральних органів виконавчої влади відповідно до постанови Кабінету Міністрів України (КМУ) від 15 жовтня 2004 р. №1365 “Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”.

Відповідно до пропозицій центральних органів, а також на основі аналізу секторальної частини проекту Угоди про асоціацію у 2012 р. забезпечено переклад 217 актів *acquis communautaire* загальним обсягом 11 993 сторінки. Ці документи включають акти законодавства ЄС, що за предметом правового регулювання належать до сфер, правовідносини в яких регулюються правом ЄС, зокрема, документи, що вносять зміни та доповнюють акти, внесені до додатків до проекту Угоди про асоціацію [9].

У 2012 р. збереглася тенденція до збільшення обсягів перекладу змін та доповнень до актів *acquis communautaire*, перекладених у минулих роках, що дає змогу учасникам процесу адаптації користуватися останніми редакціями законодавчих актів у відповідних сферах.

З метою забезпечення уніфікованого розуміння та застосування термінів, що вживаються в актах *acquis communautaire*, у процесі здійснення адаптації розроблено та на постійній основі оновлюються глосарії термінів у пріоритетних сферах. Також було проведено відповідну роботу з уточнення термінології, що вживається в перекладах, здійснених у минулих роках, шляхом вивірення термінів, що вживаються в перекладах та включених до глосаріїв.

2. Порівняльно-правові дослідження щодо відповідності законодавства України *acquis communautaire*. Міністерство юстиції забезпечило проведення комплексних порівняльно-правових досліджень щодо відповідності законодавства України законодавству ЄС. Так, дослідження зосереджувалися на актуальних темах адаптації законодавства України до законодавства ЄС і включали питання імплементації актів *acquis communautaire*, які містяться у додатках до Угоди про асоціацію, зокрема щодо секторального співробітництва та зони вільної торгівлі, наприклад [9]:

- комплексне порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України законодавству ЄС щодо протидії картельним змовам;
- комплексне порівняльно-правове дослідження відповідності митного законодавства України Регламенту Європейського Парламенту та Ради ЄС від 23 квітня 2008 р. №450/2008 про встановлення Митного кодексу Співтовариства;
- комплексне порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України законодавству ЄС щодо системи звільнень від мита;
- комплексне порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України законодавству ЄС у сфері непрямого оподаткування;
- комплексне порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України законодавству ЄС у сфері державної допомоги, що надається для дослідження, розробки та інновації;
- адаптація законодавства України щодо розвитку енергетичного *acquis* ЄС та Договору про Енергетичне Співтовариство, включаючи Третій енергетичний пакет (комплексне порівняльно-правове дослідження);
- комплексне порівняльно-правове дослідження окремих аспектів регулювання фінансових послуг в Україні та ЄС.

3. Перевірка проектів законів та інших нормативно-правових актів на предмет їх відповідності *acquis communautaire*. Відповідно до Регламенту КМУ проект нормативно-правового акта, який за предметом правового регулювання належить до сфери, правовідносини в якій регулюються правом ЄС, підлягає опрацюванню з урахуванням *acquis communautaire*. Для підтвердження виконання цієї вимоги головний розробник готує відповідну довідку, а Міністерство юстиції здійснює правову експертизу відповідності проекту акта *acquis communautaire*.

Відповідно до цієї процедури Міністерством юстиції протягом 2012 р. надано 633 експертних висновки щодо відповідності *acquis communautaire* проектів актів, що надійшли до Міністерства юстиції від центральних органів виконавчої влади, серед яких [9]:

13 висновків, згідно з якими проекти законів та інших нормативно-правових актів відповідають *acquis communautaire*;

580 висновків, згідно з якими проекти законів та інших нормативно-правових актів не суперечать *acquis communautaire*;

40 висновків, згідно з якими проекти законів України та інших нормативно-правових актів не відповідають *acquis communautaire*.

Здійснюється попередня оцінка на відповідність законодавству ЄС окремих проектів нормативно-правових актів на етапі їх погодження із заінтересованими органами.

Шляхом міжінституційної співпраці Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції та Міністерства юстиції продовжується робота з перевірки на відповідність *acquis communautaire* законопроектів, розроблених народними депутатами України.

Протягом 2012 року Міністерством юстиції надано 53 експертних висновки щодо законопроектів, які надійшли від Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, зокрема [9]:

- 2 висновки, згідно з якими законопроект відповідає *acquis communautaire*;
- 40 висновків, згідно з якими законопроекти не суперечать *acquis communautaire*;
- 11 висновків, згідно з якими законопроекти не відповідають *acquis communautaire*.

Проте, з другого боку, незважаючи на велику кількість проектів законів, надісланих до Міністерства юстиції Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції у 2012 р., на даний час не визначено чіткого механізму проведення перевірки законопроектів, розроблених народними депутатами України, на предмет відповідності законодавству ЄС на всіх етапах їх розгляду Верховною Радою України.

Внесення змін до Регламенту Верховної Ради України (Закон України від 7 липня 2011 р. №3614-VI) не вирішило зазначеної проблеми. Тому відсутність такого механізму, особливо під час підготовки законопроектів до другого читання, є основною причиною, що створює умови для прийняття законів, які не відповідають *acquis communautaire*.

Загалом протягом 2012 р. Міністерством юстиції надано 686 експертних висновків щодо відповідності *acquis communautaire* проектів законів та інших нормативно-правових актів, зокрема [9]:

- 15 висновків, згідно з якими проекти законів та інших нормативно-правових актів відповідають *acquis communautaire*;
- 620 висновків, згідно з якими проекти законів та інших нормативно-правових актів не суперечать *acquis communautaire*;
- 51 висновок, згідно з якими проекти законів та інших нормативно-правових актів не відповідають *acquis communautaire*.

Незважаючи на те, що Програмою не передбачено проведення обов'язкової експертизи відомчих нормативно-правових актів, з 2007 р. Міністерство юстиції запровадило процедуру перевірки на відповідність *acquis communautaire* відомчих нормативно-правових актів, що надійшли до Міністерства юстиції для реєстрації. Так, у 2012 р. надано висновки до 47 таких нормативно-правових актів.

4. Функціонування загальнодержавної інформаційної мережі з питань європейського права. Так, протягом 2012 р. Міністерством юстиції продовжувалася робота із забезпечення функціонування Загальнодержавної інформаційної мережі з питань європейського права. На сьогодні Міністерство підтримує та оновлює зазначену мережу на апаратних потужностях офіційного веб-сайту Міністерства. Зокрема, підрозділ “Адаптація законодавства” розділу “Напрями діяльності Міністерства” містить рубрики: “Порівняльно-правові дослідження”, “Аналіз наслідків впровадження в законодавство України вимог актів законодавства Європейського Союзу”, “Переклади на англійську мову актів законодавства України, їх проектів та інших інформаційно-аналітичних матеріалів, пов'язаних із виконанням Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС”, “Глосарій термінів і терміносполук, що вживаються в актах *acquis communautaire*”.

5. Навчання та підвищення кваліфікації державних службовців з питань права ЄС. Робота зі створення системи навчання та підвищення кваліфікації державних службовців з питань європейського права виконувалася в рамках Державної цільової програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України на 2008-2015 рр., затвердженої постановою КМУ від 5 листопада 2008 р. №974 (із змінами, внесеними постановою КМУ від 7 грудня 2011 р. №1256).

Виконання Програми було зосереджене на таких напрямках: підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва, досягнення належного рівня мовної підготовки фахівців, а також удосконалення механізмів координації.

У 2012 р. за кошти державного бюджету підвищення кваліфікації пройшли 1112 державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування на центральному та регіональному рівнях, у тому числі 688 осіб – у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва і 424 особи – з мовної підготовки [9].

Відповідно до звітів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та обласних державних адміністрацій підвищення кваліфікації у сфері європейської інтеграції, євроатлантичного співробітництва та мовної підготовки (у тому числі із залученням ресурсів міжнародної технічної допомоги) пройшли 4804 державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі 4055 осіб – у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва та 749 осіб – з мовної підготовки. Додатково у рамках проекту “Англійська для державних службовців, задіяних в процесі інтеграції в ЄС” та Меморандуму про співпрацю між Школою вищого корпусу державної служби та Британською Радою з лютого по грудень 2012 р. навчання з англійської мови пройшли 391 державний службовець центральних органів виконавчої влади, з яких 191 особа навчання закінчить у 2013 році [9].

Продовжувалась робота щодо залучення міжнародної технічної допомоги для підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва.

Протягом 2012 року 1320 українських державних службовців взяли участь у 70 заходах, організованих у рамках інструменту TAIEХ, серед яких 8 заходів проведено за ініціативою Європейської Комісії, 62 – за ініціативою України. Заходи проведено у сферах свобода, безпека та юстиція (16 заходів), внутрішній ринок (40 заходів), транспорт, навколишнє середовище та енергетика (6 заходів), сільське господарство та безпека харчових продуктів (8 заходів) [9].

6. Розробка та затвердження спільного з ЄС механізму підготовки планів-графіків адаптації та моніторингу їх виконання. Так, УПС не визначено, якого ступеня відповідності належить досягти в результаті адаптації законодавства України до законодавства ЄС та часові рамки зазначеного процесу. Саме тому Програмою передбачена підготовка разом з ЄС планів-графіків адаптації законодавства України.

З цією метою за результатами переговорів щодо укладення Угоди про асоціацію узгоджено додатки, в яких визначено перелік актів ЄС із визначенням строків їх впровадження в законодавство України.

Для підготовки України до впровадження Угоди про асоціацію погоджено та виконується Порядок денний асоціації Україна-ЄС, який передбачає заходи щодо адаптації законодавства. На сьогодні разом із Стороною ЄС триває робота щодо оновлення Порядку денного асоціації з урахуванням положень проекту Угоди про асоціацію.

З врахуванням домовленостей, досягнутих з ЄС, забезпечується оновлення прогресивного плану адаптації законодавства України до законодавства ЄС, на основі якого готуються щорічні плани заходів з адаптації законодавства України до законодавства ЄС та здійснюється їх реалізація.

Крім того, з урахуванням зазначених домовленостей Урядом схвалено:

- план заходів щодо збільшення переваг та мінімізації негативних наслідків створення зони вільної торгівлі з ЄС для економіки України (розпорядження КМУ від 15 червня 2011 р. №548 із змінами, внесеними розпорядженням КМУ від 10 жовтня 2012 р. №762) [10];
- план першочергових заходів щодо інтеграції України до ЄС на 2013 рік (розпорядження КМУ від 13 лютого 2013 р. №73-р) [11];
- план першочергових заходів щодо вдосконалення законодавства з питань проведення виборів (розпорядження КМУ від 4 березня 2013 р. №103-р) [12];
- план заходів щодо виконання у 2013 році загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС (розпорядження КМУ від 25 березня 2013 р. №157-р) [13];
- невідкладні заходи щодо європейської інтеграції України (Указ Президента від 12 березня 2013 р. №127/2013) [14].

Таблиця 3. Перелік поданих проектів законів України до Верховної ради України на 2013 р.

№	Законопроект	Галузь
1	“Про внесення змін до Митного тарифу України, затвердженого Законом України “Про Митний тариф України”	Митне право
2	“Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності акціонерних товариств” (реєстраційний номер 2037)	Законодавство про компанії
3	“Про внесення змін до деяких законів України щодо викладення Закону України “Про страхування” у новій редакції” (реєстраційний номер 0965)	Фінансові послуги
4	“Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань інтелектуальної власності” (реєстраційний номер 0903)	Інтелектуальна власність
5	“Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав” (реєстраційний номер 0902)	
6	“Про внесення змін до Закону України “Про рекламу” (щодо приведення у відповідність з Європейською конвенцією про транскордонне телебачення)” реєстраційний номер 0940)	
7	“Про внесення змін до Закону України “Про захист економічної конкуренції” (реєстраційний номер 0875)	Правила конкуренції
8	“Про державну допомогу суб’єктам господарювання”	
9	“Про внесення змін до Закону України “Про захист економічної конкуренції” щодо забезпечення доказів у справах, що розглядаються органами антимонопольного комітету України”	
10	“Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання у галузі зв’язку” (реєстраційний номер 0991)	Інформаційне суспільство
11	“Про енергетичну ефективність житлових та громадських будівель” (реєстраційний номер 0856)	Енергетика, включаючи ядерну
12	“Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлюваних джерел енергії” (реєстраційний номер 0914)	
13	“Про засади функціонування ринку електричної енергії України” (реєстраційний номер 0916)	
14	“Про ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів”	

Джерело: складено автором за [13].

7. Виконання щорічного плану заходів з адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Конкретні заходи з адаптації законодавства визначаються щорічним планом заходів з виконання Програми, який розробляється Координаційною радою з адаптації законодавства України до законодавства ЄС, погоджується з Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції та затверджується КМУ.

Так, згідно з Планом заходів Загальнодержавної програми адаптації законодавства України, на розгляді у Верховній Раді України у 2013 р. перебуває 14 проектів Законів України, перелічених у табл. 3. Таким чином, відповідні законопроекти стосуються імплементації актів у сферах митного права, законодавства про компанії, фінансових послуг, інтелектуальної власності, правил конкуренції, інформаційного суспільства та енергетики.

Зупинимося детальніше на одній з пріоритетних сфер в адаптації законодавства – митному праві.

Набуття чинності новим Митним кодексом України у червні 2012 року мало значний і позитивний вплив у кількох сферах. Адже новий Кодекс розширив права суб'єктів підприємницької діяльності, дозволивши їм обирати пункт пропуску на митну територію України, а також перекинувши тягар доказування щодо оцінки митної вартості на державу. Суб'єкти підприємницької діяльності отримали право подавати електронні декларації та вносити зміни до їхніх митних декларацій протягом трьох років після випуску товарів [15].

В той же час, новий Кодекс спростив умови митних потоків завдяки зниженню кількості документів митного декларування, обмеживши строк митного оформлення до чотирьох годин і запровадивши концепції попереднього декларування та авторизованого суб'єкта економічної діяльності. Покращився контроль оцінки митної вартості, щодо якого тепер надходить менше скарг з боку підприємців, однак контроль класифікації продовжує викликати занепокоєння, оскільки митні органи схильні змінювати класифікацію товарів, що імпортуються, на вищі митні категорії.

З метою реалізації положень Митного кодексу України прийнято 46 постанов КМУ та видано 44 накази Міністерства фінансів України.

Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. №450 “Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій” затверджено Положення про митні декларації та форми митних декларацій. Наказом Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 р. №631 затверджено Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа. Порядок встановлює єдиний алгоритм виконання митних формальностей під час здійснення митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, що подається митному органу на паперовому носії або як електронний документ. Також Порядком затверджуються реєстрація митної декларації з використанням інформаційного терміналу, механізм інформування декларанта про вимогу надання додаткових документів та уніфікований порядок оформлення митних декларацій на паперових примірниках та електронних митних декларацій.

В цілому за рахунок здійснення протягом 2012 р. заходів, спрямованих на реформування митних процедур, забезпечено [7]:

- зменшення кількості дозвільних документів, які використовуються під час митного оформлення, з 69 до 29;
- збільшення кількості оформлених електронних митних декларацій до 60 відсотків загальної кількості митних декларацій;
- скорочення часу оформлення митної декларації в режимі імпорту та режимі експорту.

Також було затверджено Порядок ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (постанова КМУ від 21 травня 2012 р. №428), що враховує положення Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації.

В той же час, головним пріоритетом у цій сфері залишається приєднання до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами від 25 березня 2003 р. і Конвенції про спільну транзитну процедуру від 20 травня 1987 року.

Таким чином, виходячи із вищезазначеного, зауважимо, що станом на теперішній час вдалося реалізувати ряд заходів з адаптації законодавства України до законодавства ЄС та забезпечити загальний напрям розвитку законодавства України на основі європейських стандартів відповідно до першого етапу виконання Програми та зобов'язань України.

Висновки. Поглиблення та розвиток співробітництва з ЄС змінюють сам формат зобов'язань з адаптації законодавства.

По-перше, проект Угоди про асоціацію, а також Порядок денний асоціації Україна-ЄС чітко визначають не тільки переліки актів законодавства ЄС, до яких має бути адаптоване законодавство України, але і строки їх імплементації та зобов'язання щодо належного застосування.

По-друге, згадані акти пов'язують лібералізацію торговельно-економічних відносин з ЄС саме з результативністю адаптації законодавства. Тому адаптація законодавства стає не лише інструментом стратегічного зближення з ЄС, але і безпосереднім інструментом забезпечення доступу українських товарів та послуг на ринок держав-членів ЄС.

З цією метою Урядом України з урахуванням парафорованого проекту Угоди про асоціацію розробляються відповідні внутрішні плани роботи. Насамперед оновлюється прогресивний план з адаптації законодавства, а також здійснюється підготовка комплексної та всеохоплюючої Програми імплементації Угоди про асоціацію. Зазначені документи складуть основу виконання зобов'язань України, що міститимуться в Угоді про асоціацію, а також одночасно із щорічними планами заходів будуть головними інструментами наближення законодавства України до законодавства ЄС.

Отже, відповідно до завдань першого етапу Програми адаптації протягом 2012 р. було здійснено заходи щодо перекладу українською мовою актів *acquis communautaire*; проведення порівняльно-правових досліджень щодо відповідності законодавства України *acquis communautaire*; перевірки проектів законів та інших нормативно-правових актів на предмет їх відповідності *acquis communautaire*; функціонування загальнодержавної інформаційної мережі з питань європейського права; навчання та підвищення кваліфікації державних службовців з питань права ЄС; розроблення та затвердження спільного з ЄС механізму підготовки планів-графіків адаптації та моніторингу їх виконання та виконання щорічного плану заходів з адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

В той же час зазначене обумовлює необхідність змін у підходах до планування та проведення заходів з адаптації законодавства, зокрема опрацювання та перехід від щорічного планування заходів з адаптації до більш ефективного середньо- та довгострокового планування.

Література

1. 19 вимог ЄС, які відкриють Україні шлях до асоціації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/71986>.
2. Єврокомісія 15 травня обговорить євроінтеграційний прогрес України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/top/politics/evrokomissiya-15-maya-obsudit-evrointegratsionnyy-progress-23042013095400>.
3. Сібекіна А.Ю. Заходи прискорення адаптації законодавства України до *acquis communautaire* (спільного доробку ЄС) в умовах створення поглибленої ЗВТ між Україною та ЄС / А.Ю. Сібекіна // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2010. – №2. – С. 57-61.

4. Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 15 червня 2011 р. №548-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>.
5. Жартовская Мария. Кнут и пряник / Мария Жартовская // Фокус. – 2013. – №9. – С. 12-13.
6. Соломко Ирина. Последняя надежда / Ирина Соломко // Корреспондент. – 2013. – №8. – С. 24-26.
7. Представники Євросоюзу вкотре нагадали, що не проти підписання документа, якщо Київ вирішить проблему з політв’язнями: Україна повинна жити за європейськими цінностями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://news.dt.ua/POLITICS/es_hoche_ugodi_pro_asotsiatsiyu_z_ukrayinoyu,_ale_e_ryad_u_mov-102011.html.
8. Єврокомісія прийняла рішення про підписання асоціації з Україною [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dt.ua/POLITICS/evrokomisiya-priynuala-rishennya-pro-pidpisannya-asociaciyi-z-ukrayinoyu-121866_.html.
9. Координаційна рада з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3fart_id=223287414&cat_id=223281453.
10. Розпорядження КМУ “Про затвердження плану заходів щодо збільшення переваг та мінімізації негативних наслідків створення зони вільної торгівлі з Європейським Союзом для економіки України” від 15 червня 2011 р. №548-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/548-2011-%D1%80>.
11. Розпорядження КМУ “Про затвердження плану першочергових заходів щодо інтеграції України до Європейського Союзу на 2013 рік” від 13 лютого 2013 р. №73-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/73-2013-%D1%80>.
12. Розпорядження КМУ “Про затвердження плану першочергових заходів щодо удосконалення законодавства з питань проведення виборів” від 4 березня 2013 р. №103-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/103-2013-%D1%80>.
13. Розпорядження КМУ “Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2013 році Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 25 березня 2013 р. №157-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-2013-%D1%80>.
14. Указ Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 12 березня 2013 року “Про невідкладні заходи щодо європейської інтеграції України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/127/2013/paran2#n2>.
15. Впровадження Європейської політики сусідства в Україні. Досягнення 2012 року й рекомендації подальших дій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2013/2013_03_21_2_uk.htm.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2013